

III. ALAT ZA PRAKTIČNU UPOTREBU :
KONKRETAN PRIMER :

PRIMENA DIREKTIVE O ODGOVORNOSTI ZA
PROIZVOD U BELGIJI – FEB AKCIJA

Direktiva o odgovornosti za proizvod (25/7/1985)

1. Preliminarne primedbe

- Harmonizacija zakona : nije uvek lako kroz direktive; glavni razlozi:
 - Opcije prepuštene Državama članicama
 - Minimalne klauzule (naročito u oblastima potrošača i životne sredine)
 - Međutim, Države članice ne mogu da kreiraju nove barijere za trgovinu ili da nastupaju tako da štite vlastite nacionalne interese
- Nasuprot, EU-regulative garantuju punu harmonizaciju
 - Direktno primenljive
- Opcije i minimalne klauzule mogu da kreiraju DISTORZIJE među konkurencijom

2. Zašto su proizvođači bili toliko protiv predloga
Komisije ?

- 12 godina diskusije pre nego što je direktiva usvojena
- Odgovornost bez krivice : slabi poziciju proizvođača
- Pre direktive, defektnost proizvoda je bila definisana u skladu sa očekivanom upotrebom proizvoda ili svrhom u koju je proizveden
- Najvažnija inovacija direktive: defektnost proizvoda je utvrđena u skladu sa bezbednošću koju neka osoba ima prava da očekuje
- Direktiva je u velikoj meri bila inspirisana američkom Striktnom odgovornošću za proizvod
- Od 1970. ovaj sistem je generisao postojeću krizu u SAD u vezi dostupnosti i pristupačnosti osiguranja

3. Glavni uzroci krize u SAD zbog odgovornosti za proizvode

- Striktna, skoro apsolutna odgovornost proizvođača
- Sistem procentualne naplate
- Princip da "gubitnik plaća"
- Suđenje u kojem odlučuje porota (nije pravno obučena)
- Isplata odštete (javni prekršaj)
- Zajednička tužba

4. Glavni ciljevi direktive : harmonizacija i visok nivo zaštite žrtava

- Opšta slika sistema odgovornosti
 - Striktna odgovornost (bez krivice) proizvođača
 - Teret dokaza na žrtvi (šteta, defekt ili uzročna veza)
 - Oslobođanje proizvođača od odgovornosti u striktno ograničenim slučajevima (npr. Proizvod je bio ukraden ili falsifikovan, razvojni rizici)
 - Odgovornost vremenski ograničena (10 godina)
 - Klauzule koje ograničavaju ili isključuju odgovornost prema žrtvama su zabranjene
 - Visoka gornja granica odgovornosti (70 miliona eura), ali je prepušten izbor Državama članicama
 - Direktiva iz 1985. je isključila iz svog opsega primarne poljoprivredne proizvode (proizvode zemljišta, uzgajanja stoke, ribe i divljači). Proširivanje odgovornosti i na ove proizvode je prepušteno izboru Država članica. Od 1999. (kriza ludih krava), modifikovana direktiva pokriva ove proizvode.

5. Okvir za odgovornost za proizvod prema direktivi iz 1985

- Proizvodi koje ova direktiva pokriva
- Ko je odgovoran ?
 - Proizvođač
 - Bilo koja osoba koja sebe predstavlja kao proizvođača (npr. Stavljanje svog zaštitnog znaka na proizvod)
 - Dobavljač proizvoda (osim ukoliko obavesti žrtvu o identitetu proizvođača)
 - Evropski uvoznik proizvoda
- Defektnost proizvoda : kriterijumi
- Štete koje su pokrivenne
- Direktiva ne utiče na pravo žrtve u skladu sa nacionalnim zakonom (koegzistencija oba sistema)

6. Fokus na razvojnim rizicima

- Inicijalni predlog Komisije : proizvođač je odgovoran za razvojne rizike
- Snažno lobiranje iz UNICEa (danas : Businesseurope) i federacija članica (naročito CBI, Medef i FEB) i osiguravača da bi se izbeglo ovo proširenje odgovornosti
- Argumenti : Visoke premije za osiguranje, problemi u dostupnosti osiguranja, otežava istraživanje i razvoj i vodi ka gubitku konkurentnosti evropske industrije

7. Uspešno lobiranje

- U skladu sa direktivom iz 1985. proizvođač defektnog proizvoda neće biti odgovoran ako dokaže da tehnička i naučna znanja u trenutku kada je pustio proizvod u promet nisu bilo takva da je moglo da se utvrdi postojanje defektnosti
- Takozvani "razvojni rizik defektnosti" je uveden na zahtev evropske i nacionalnih federacija biznisa
- Proširenje odgovornosti proizvođača na razvojne rizike je postalo opcionalno
- Opciju je uvelo nekoliko Država članica:
 - Uopšteno : Finska, Luksemburg
 - Španija : samo za prehrambene i medicinske proizvode
 - Nemačka : samo za medicinske proizvode (postojeće zakonodavstvo od 1976)
 - Francuska : samo za proizvode koji potiču od ljudskog tela

Zaključak

- Zahvaljujući jakom lobiranju od strane biznis zajednice, direktiva je uvela fer ravnotežu između obeštećenja za žrtve i legitimnih interesa industrije

HVALA NA PAŽNJI

Ova prezentacija je napravljena uz finansijsku pomoć Evropske komisije. Mišljenja koja su ovde izneta su mišljenja FEBA i stoga se ni na koji način ne mogu smatrati zvaničnim mišljenjem Evropske komisije.
